

УДК 330.88:338.46

Давидова О. Ю.
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри готельного і ресторанного бізнесу,
Козлова В. О.

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ

Останніми роками сфера послуг має швидкі темпи розвитку на світовій арені, стаючи одним з найперспективніших напрямів. Вона є невід’ємною частиною економіки розвинених країн, а також посідає почесне місце в економіці країн, що розвиваються, оскільки об’єднує безліч економічних та управлінських аспектів. Домінування сфери послуг в багатьох країнах свідчить про перехід до постіндустріального типу економіки, де сфера послуг є системоохоронним сектором економіки – вона бере участь у формуванні ВВП, накопиченні капіталу, наданні робочих місць та впливає на комфортне життя громадян. Україна має величезний потенціал у розвитку сфери послуг, який характеризується, перш за все, наявністю природних ресурсів. Втім, на даний момент існує суттєва проблема, що унеможлиблює активний розвиток сфери послуг через воєнний стан [1].

Актуальність дослідження стану, проблем та перспектив розвитку сфери послуг у світі та в Україні пов’язана з мінливістю послуг, що надаються, а також зі станом світової економіки та появою нових тенденцій, а це, в свою чергу, дає можливість пошуку шляхів вирішення визначених проблем та підвищення конкурентоспроможності певних підприємств сфери послуг.

Сфера послуг – це сектор економіки, який надає послуги. Вони можуть бути звернені до індивідуального споживача, забезпечуючи нематеріальну цінність для замовників чи підприємств. На відміну виробничої сфери, сфера послуг має низку особливостей, головні з яких – неможливість складування або транспортування послуг, оскільки вони є нематеріальними [2].

До сфери послуг належать послуги з фінансової та банкової діяльності, освіта, страхування, інформаційні галузі, медицина, а також індустрія туризму та готельно-ресторанне господарство. Індустрія туризму виходить далеко за рамки

офісів турагентів і великих авіакомпаній. Сюди також входить швидкозростаюча діяльність громадського транспорту, такого як метро та міські автобуси. Крім того, індустрія туризму включає незліченні туристичні визначні пам'ятки, такі, як: музеї, парки відпочинку, національні парки, концертні зали та художні галереї, а також десятки тисяч місцевих туристичних визначних пам'яток, розкиданих по низці країн. Готельно-ресторанна сфера включає різні підприємства готельно-ресторанного господарства, які надають послуги гостинності, будучи одним із найбільших утворювачів робочих місць і вкладників в економіку.

Протягом останніх десятиліть у країнах, що прогресують, а також в розвинутих країнах, набагато збільшилися доходи, які одержуються завдяки функціонуванню готельно-ресторанної сфери. Маловитратні та якісні сервіси дають позитивний результат для економіки загалом. На даний момент у світовому масштабі готельно-ресторанний сектор розвивається за рахунок різного виду інновацій, оскільки вони приносять підприємствам готельно-ресторанного господарства додаткові доходи, забезпечують конкурентні переваги на ринку, збільшують ринкову частку, знижують витрати за рахунок удосконалення процесів обслуговування.

Завдяки впровадженню та поєднанню сучасних форм менеджменту, наприклад франчайзингу та контракту на управління, готельні та ресторани компанії змогли скоротити витрати в процесі виходу на ринок, централізовано управляти фінансовими ресурсами, мінімізувати поточні витрати, а також реалізувати ефективну цінову політику. Саме тому розвиток сучасного готельно-ресторанного бізнесу характеризується зростанням значення міжнародного бізнесу [3].

Епідемія COVID-19 значно стримала розвиток готельно-ресторанної сфери у світі, оскільки через закриття кордонів знизився потік туристів, що призвело до масштабного закриття підприємств готельно-ресторанного господарства. Загалом індустрія туризму зазнала втрат у 4,5 трильйона доларів США у всьому світі у 2020 році, що означає скорочення ВВП на 49,1% [4].

Проте, індустрія гостинності поступово відновлюється після винайдення вакцини та застосування безпекових заходів задля попередження захворювання, хоча повне відновлення цієї сфери очікується не раніше 2025 року.

Література:

1. Давидова О.Ю. Ключові фактори управління ризиками на підприємствах ресторанного господарства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Економічні науки: зб. наук. пр. Херсон, 2017. Вип. 25. Ч. 1. С. 128–132.
2. Давидова О.Ю. Формування системи адаптивного інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*: зб. наук. пр. / ХДУХТ. Харків, 2019. Вип. 1 (29). С. 195–207.
3. Maliuga L.M., Kozhukhivska R.B. Innovation in sphere of the hotel business. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/17_ukr/42.pdf.
4. Holovnia O., Zakharova T., Lopatiuk R., Melnyk S., Prylutskyi A., Stavska U., Tabenska O. Problems and prospects of development of hotel and restaurant and tourist industry in the conditions of integration processes. Monograph. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2022. 333 p.